

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਐਸ.ਐਸ.ਦੁਲਤ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.ਜੇ.

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼

ਬਨਾਮ

ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੈਪਸੂ,

ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1953 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 189/ਪੀ.

ਪੈਪਸੂ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (2007 ਬੀਕੇ. ਦਾ ਵੀ.)-ਸੈਕਸ਼ਨ 41-ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ-ਕੀ ਉਹ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ-ਕੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੱਖ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ-ਕੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ-ਕੀ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 2007 ਦੇ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ v ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ v ਦੇ 2007 ਬੀਕੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਹਰੇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

26 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੁਲਟ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਦੁਲਟ ਦੁਆਰਾ 23 ਮਾਰਚ, 1959 ਨੂੰ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਫਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 2007 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੰਡਣਾ।

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਲੋਂ

ਐਸ.ਐਮ. ਸਿੱਕਰੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ

ਹੁਕਮ

ਦੁਲਟ ਜੇ. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸਿਵਲ ਮਿਸਲੇਨਿਅਸ 83/ਪੀ ਆਫ 1955), ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

-

(1) ਕੀ ਪੈਪਸੂ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਨੰਬਰ v ਦੇ 2007 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬੀ.ਕੇ. ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ?

(2) ਕੀ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕੱਲੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ?

ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇ ਸਨ, ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1), ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਇੱਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: -

(1) ਸੀ.ਐਮ. 1955 ਦਾ ਨੰਬਰ 183-ਪੀ

(1) ਕੀ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. v ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(2) ਕੀ 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. v ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਰਥ-ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਰਥ-ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ, ਜੇ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਨਿਯਮ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਮਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਕਾਕਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, (1)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੈਪਸੂ, ਅਤੇ ਹੋਰ, (2) ਵਿਚ ਵੀ ਉੱਠੇ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਇਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਆਏ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ: -

ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ, ਪੈਪਸੂ ਨੇ ਫਿਲਹਾਲ, ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।

(1) ਸੀ.ਐਮ. 1955 ਦਾ ਨੰਬਰ 183-ਪੀ

(2) ਸੀ.ਐਮ. 1953 ਦੇ 189-ਪੀ

ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ v ਦੇ 2007 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮਿਮਸਟਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਪਾਰਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਏਕੀਕਰਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਇਹ ਹੁਣ ਗੁਲਾਪੱਲੀ ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਜੋ ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਦੋਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 308

"ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਜੋ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ. ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਡੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਧੀ ਨਿਯਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਐਕਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਕਟ ਰਹੇਗਾ। ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਇਸ ਲਈ, ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 2007 ਦੇ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ v ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਬੀ.ਕੇ. ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਖਰਕਾਰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਸੀ। ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ 13 ਫਰਵਰੀ 1953 ਨੂੰ ਸੀ। 23 ਜੁਲਾਈ, 1953 ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰ-ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 13 ਫਰਵਰੀ, 1953, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੁੜ ਵੰਡ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੂਜਾ ਹੁਕਮ ਅਵੈਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਕਠੋਰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਸਤਾਵ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਐਜ਼ਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਨਜ਼ੀਰੁਲ ਹਸਨ, (1), ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਗਰਾਨ, ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸੇਠ ਰਤਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2), ਡੀਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਬਾਲ ਅਹਿਮਦ ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

“ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਅਵੈਧ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1935 ਏ. 868

(2) 55 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 336

ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਕਦੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸਰਦੇਵ ਬਨਾਮ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ, (1), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਸਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ। ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਐਨ. ਗਾਂਗੁਲੀ, (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਾਟਾ ਸ਼ੂ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 31 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਐਸ.ਸੀ. 23

(2) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1958 ਐਸ.ਸੀ. 1018

ਇਸੇ ਬਾਟਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 29 ਹੋਰ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਬਾਟਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਤੀਜਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵੈਧ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੀ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੋ ਬਿਲਕੁਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਲਈ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੋਵਾਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੀਜੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣਾ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ